

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

«Το θεατρικό παιχνίδι και η κοινωνικοποίηση των παιδιών ηλικίας 4-6 ετών»
Καραγιώργου Μαρία, Εκπαιδευτικός προσχολικής αγωγής
Απόφοιτη BA ECS (Bachelor Early Childhood Studies), Mediterranean College

Το στοιχείο της ευθυμίας χαρακτηρίζει την ουσία του παιχνιδιού. Η ευχαρίστηση αποτελεί το πρωταρχικό και κυριότερο στοιχείο του παιχνιδιού, διότι χωρίς αυτή δεν υπάρχει παιχνίδι. Το παιδί θέλει να χαρεί τη ζωή με το παιχνίδι αλλά και διαμέσου αυτού να γνωρίσει τη ζωή. Το παιδί παίζοντας, δημιουργεί μια φανταστική κατάσταση. Η φανταστική κατάσταση αποτελεί το κύριο χαρακτηριστικό του παιχνιδιού (Vygotsky, 1997). Επιπλέον, σύμφωνα με έρευνες που έχουν γίνει έχει διαπιστωθεί ότι το παιχνίδι είναι διασκεδαστικό, αυθόρμητο και προκαλείται από εσωτερικά κίνητρα. Με άλλα λόγια, η ψυχαγωγία και η διασκέδαση στο παιχνίδι προέρχεται από την ίδια την παιγνιώδη δραστηριότητα και όχι από τις αμοιβές που αυτή αποφέρει. Το παιχνίδι είναι κάτι που κάποιος διαλέγει να κάνει ως πηγή ευχαρίστησης και προωθεί τη δημιουργία κοινωνικών ομάδων (Nielsen, 2013). Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, η ανάπτυξη των παιχνιδιών που έχουν κανόνες εμφανίζεται προς το τέλος της προσχολικής ηλικίας και συνεχίζεται κατά τη σχολική ηλικία. Αρκετοί ερευνητές ασχολήθηκαν με το προσχολικό παιχνίδι και διαπίστωσαν ότι πρόκειται για μια φανταστική κατάσταση που εμπεριέχει κανόνες συμπεριφοράς, ακόμα κι αν αυτό δεν ορίζεται εξαρχής. Δεν υπάρχει παιχνίδι χωρίς κανόνες. Από την ανάλυση των παιχνιδιών αποδεικνύεται ότι, κάθε φανταστική κατάσταση ορίζεται από κανόνες συμπεριφοράς (προσχολική ηλικία) αλλά και κάθε παιχνίδι με κανόνες (σχολική ηλικία) δημιουργεί μια φανταστική κατάσταση (Vygotsky, 1997).

Εν κατακλείδι, το παιχνίδι συνδέεται άμεσα με τις κοινωνικές σχέσεις, καθώς δημιουργούνται μέσα από αυτό. Το παιχνίδι αποκτά μια ιδιαίτερη αξία μέσα στο πλαίσιο της κουλτούρας των συνομηλίκων, εφόσον συνδέεται με τα ενδιαφέροντα των παιδιών και με τις εξελισσόμενες κοινωνικές σχέσεις τους. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο των παιχνιδιών ρόλων, το παιδί μαθαίνει κοινωνικούς κανόνες, αναπτύσσει τη φαντασία του και την ηθική του συνείδηση (Smith, 2010).

❖ *Τι είναι το θεατρικό παιχνίδι;*

Το θεατρικό παιχνίδι είναι μια δραστηριότητα έκφρασης και απελευθέρωσης συναισθημάτων, κινήσεων και φαντασίας. Μέσα από το θεατρικό παιχνίδι το παιδί έχει την δυνατότητα να εξωτερικεύσει όλες του τις δυσκολίες, καθώς και τους φόβους του οι οποίοι κρύβονται μέσα του. Αυτό μπορεί να το επιτύχει, με την μεταμόρφωσή του σε έναν άλλο ρόλο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, τα λιγότερο κοινωνικά παιδιά να δυσκολεύονται στην αρχή να εκφράζονται ελεύθερα, στη συνέχεια όμως μπορούν να το καταφέρουν με την βοήθεια του θεατρικού παιχνιδιού.

❖ *Τι είναι η κοινωνικοποίηση;*

Ο όρος κοινωνικοποίηση εμφανίστηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα από τον Εμίλ Ντιρκέμ (1858-1917), ο οποίος υπήρξε θεμελιωτής της σύγχρονης κοινωνιολογίας και περιγράφει τη διαδικασία μέσω της οποίας ο άνθρωπος μπορεί να γίνει ένα κοινωνικό ον. Πιο συγκεκριμένα, ο όρος κοινωνικοποίηση αφορά την εσωτερικευση των κοινωνικών κανόνων και αξιών, καθώς και την αφομοίωση του κάθε ατόμου σύμφωνα με τα πρότυπα συμπεριφοράς που κάθε κοινωνία ή κάθε κοινωνική ομάδα τα θεωρεί αποδεκτά (Denzin, 2010).

Σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνηθεί κατά πόσο τα λιγότερα κοινωνικά παιδιά μπορούν μέσα από το παιχνίδι και πιο συγκεκριμένα το θεατρικό παιχνίδι να βελτιώσουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες.

❖ *Μεθοδολογία*

Αφού δόθηκε έγκριση από το University of Derby, τις διευθύντριες των τριών νηπιαγωγείων, τους γονείς των παιδιών και τα ίδια τα παιδιά ζητήθηκε από τις δασκάλες των τριών τάξεων να συμπληρώσουν για κάθε παιδί ξεχωριστά ένα ερωτηματολόγιο με 25 ερωτήσεις σχετικές με την κοινωνικότητα του παιδιού. Στόχος ήταν να μελετηθεί αν το θεατρικό παιχνίδι βελτίωσε την κοινωνικότητα των παιδιών. Ενδεικτικά, οι ερωτήσεις αναφέρονταν στο αν το παιδί λαμβάνει υπόψη τα συναισθήματα των άλλων, εάν τα πηγαίνει καλύτερα με τους ενήλικες ή με τα παιδιά, αν μοιράζεται εύκολα τα πράγματα του με τα άλλα παιδιά (κεράσματα, παιχνίδια, μολύβια κτλ.). Στο πείραμα πήραν μέρος 40 παιδιά, 17 αγόρια και 23 κορίτσια, ηλικίας 4-5 και 5-6 ετών, από τρία διαφορετικά νηπιαγωγεία.

❖ *Διαδικασία*

Η διδασκαλία του θεατρικού παιχνιδιού κράτησε ένα μήνα. Την πρώτη εβδομάδα, διαβάστηκε στα παιδιά ένα παραμύθι με τίτλο «Το Γκρούφαλο και το μικρό ποντικάκι». Έπειτα, μετά την ολοκλήρωση της ιστορίας, η ερευνήτρια ζήτησε από τα παιδιά να χωριστούν σε ομάδες, οι οποίες αποτελούνταν από 12 παιδιά και να παίξουν παιχνίδια ρόλων. Αξίζει να αναφερθεί ότι στη διάρκεια της διδασκαλίας τα παιδιά αντάλλαξαν ρόλους έτσι ώστε ακόμα και τα λιγότερο κοινωνικά παιδιά να παίζουν πρωταγωνιστικούς και «δυνατούς» ρόλους. Επιπλέον, κάθε εβδομάδα δινόταν στα παιδιά ένα καινούργιο θέμα προς εξερεύνηση στον κόσμο της φαντασίας. Για παράδειγμα, *ποια είναι η σημαντικότητα και η μοναδικότητα του κάθε ατόμου ή την μοναδικότητα του σπόρου που γεννιέται ένα λουλούδι*. Μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας οι δασκάλες συμπλήρωσαν πάλι το ίδιο ερωτηματολόγιο σχετικά με την κοινωνικοποίηση των μαθητών τους, με στόχο να εξεταστούν διαφορές στην κοινωνικοποίηση πριν και μετά το θεατρικό παιχνίδι.

❖ *Αποτελέσματα*

Η στατιστική ανάλυση έδειξε στατιστικά σημαντική διαφορά πριν και μετά το θεατρικό παιχνίδι $t(39) = -2,305$, $p = 0,027$, καθώς οι δασκάλες μετά το θεατρικό παιχνίδι αξιολόγησαν τα παιδιά ως πιο κοινωνικά (Mean=17, S.D. =4,44) σε σχέση με την κοινωνικοποίησή τους πριν το θεατρικό παιχνίδι (Mean=15,2, S.D. = 3,99).

❖ *Συμπεράσματα*

Από την παρούσα έρευνα συμπεραίνουμε ότι, ακόμα και τα λιγότερα κοινωνικά παιδιά, μέσα από το θεατρικό παιχνίδι μπορούν να κοινωνικοποιηθούν ευκολότερα και να συνεργαστούν με άλλα άτομα. Αξιοσημείωτο είναι ότι το θεατρικό παιχνίδι δεν είναι τόσο διαδεδομένο στην Ελλάδα και δεν του δίνεται η αξία και η σημασία που του αρμόζει. Τέλος, είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι δάσκαλοι της προσχολικής αγωγής να χρησιμοποιούν το θεατρικό παιχνίδι ως διδακτικό εργαλείο καθώς μέσα από αυτό τα παιδιά έχουν την δυνατότητα να εκφράσουν τα συναισθήματά τους, χωρίς περιορισμούς και φόβους, να εξωτερικεύσουν όλη την ενέργεια τους και να διασκεδάσουν.